

Občanský zákoník
Komentář

Občanský zákoník

Komentář

Petrov • Výtisk • Beran a kol.

3. vydání

2026

Bibliografické informace Národní knihovny České republiky. Národní knihovna České republiky uvádí tuto publikaci v České národní bibliografii. Podrobné bibliografické údaje jsou k dispozici na internetu na adrese <https://www.nkp.cz/>.

Komentář zpracoval autorský kolektiv pod vedením J. Petrova, M. Výtiska a V. Berana
Vydalo Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. v Praze v roce 2026
Jungmannova 750/34, 110 00 Praha, Nové Město, beck@beck.cz
Redakce: JUDr. Evelina Součková a Mgr. Jaroslava Hromadová
Vydání třetí
Sazba: SV, spol. s r. o., Praha
Tisk: Druckerei C. H. Beck, Nördlingen
© Nakladatelství C. H. Beck, 2017

ISBN 978-80-7699-059-3

Předmluva

Vážení čtenáři,

od druhého vydání komentáře uplynulo sedm let. Během nich výklad jednotlivých ustanovení občanského zákoníku upřesnila doktrína i judikatura. Tento vývoj jsme se snažili zachytit v pravidelných on-line aktualizacích. Nyní jsme komentář celistvěji přepracovali a předkládáme Vám jej ve třetím vydání.

I tentokrát je cílem nabídnout Vám uživatelsky přívětivého a praktického průvodce při řešení otázek každodenní právní praxe s kritickou rešerší dostupných zdrojů. Tam, kde v nám známých pramenech bylo nalezeno řešení, jež považujeme za všeobecně přijímané či argumentačně přesvědčivé, se zpravidla omezujeme na obsahově zhuštěnou reprodukci zdroje, případně doplněnou o podpůrné odůvodnění přijatého závěru. Obsáhlejší výklad naleznete u ustanovení, jejichž význam nebyl doposud dostatečně objasněn, případně je předmětem odborné polemiky, jakož i u ustanovení, u nichž považujeme za vhodné upozornit na specifické situace při jejich aplikaci.

Bez ohledu na námi preferované závěry je naší snahou nezastírat též řešení odlišná a zpřístupnit čtenáři povědomí o existenci interpretačních alternativ. Máme za to, že poctivá diskuse a hledání spravedlivého a rozumného řešení zahrnuje nejen prosazování vlastních názorů, ale též naslouchání a respekt k hlasům odlišným.

Důrazu na praktičnost a názorovou vyváženost komentáře odpovídá i složení autorského kolektivu, který i přes dílčí obměny v průběhu času i nadále zůstává pestrý a čítá více než devadesát odborníků z různých oborů právní praxe. Různorodost odborného zaměření autorů zajišťuje, že komentovaná ustanovení jsou zpracována i na základě zkušeností s jejich praktickou aplikací a usilují o odhalení úskalí jejich interpretace. Ve srovnání s tímto přínosem považujeme riziko, že výklady zastávané v tomto komentáři nemusí být (i přes použité množné číslo) vždy zastávány všemi autory, za přijatelnou daň, již každý z autorů platí ve prospěch čtenáře, jenž je pro nás prvořadý.

Závěrem nám dovoluňte tradičně poděkovat všem kolegům, kteří byli a jsou i nadále významným zdrojem rad, připomínek a konzultací. Zvláštní poděkování patří Vám, čtenářům, za dlouhodobou přízeň a důvěru, které jsou pro nás nejen závazkem, ale i motivací pro pokračování v nekončící práci na komentáři.

Česká republika, červen 2026

Autoři

O autorech

Mgr. Klára Babičková je soudkyní Obvodního soudu pro Prahu 2. V justici působí od roku 2016, zabývá se zejména náhradou škody proti státu a nespornými řízeními. Věnuje se také přednáškové činnosti.

JUDr. Jan Bajer působí jako advokát v advokátní kanceláři Bajer & Bajerová, advokáti. V rámci výkonu své praxe se zaměřuje mj. na předávání rodinných „firem“ dalším generacím či na správu majetku prostřednictvím nadací či nadačních a svěřenských fondů. Tím je dáno také zaměření jeho publikační činnosti na nadace, zejména ty soukromé.

Mgr. Jan Balarin, Ph.D., je advokátem a spolupracovníkem Centra právní komparatistiky Právnické fakulty UK. Specializuje se na soukromé právo a civilní proces; publikuje především v oblasti civilního procesního práva (kolektivní vynucování práva) a obecných otázek občanského práva hmotného (např. princip dobré víry). Účastnil se též projektu evropského občanského zákoníku (Studijní skupiny pro evropský občanský zákoník).

JUDr. Irena Bartoníčková je soudkyní Obvodního soudu pro Prahu 5 a věnuje se agendě rodinného práva. Do roku 2018 působila ve funkci místopředsdkyně Obvodního soudu pro Prahu 5, předtím jako předsdkyně senátu Obvodního soudu pro Prahu 5 a před vstupem do justice jako advokátka v Krajském sdružení advokátů Praha.

Mgr. Ilona Benešová ve funkci soudkyně působí od roku 1999. V letech 1999–2012 působila jako soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 8 se specializací na věci péče o nezletilé, v letech 2012–2015 pak jako místopředsdkyně Obvodního soudu pro Prahu 8 pro věci opatrovnícké, exekuční a dědické. Od roku 2016 je předsdkyní Obvodního soudu pro Prahu 4. V letech 2016–2023 byla předsdkyní Obvodního soudu pro Prahu 4 a od roku 2023 je předsdkyní Obvodního soudu pro Prahu 9.

Mgr. Vladimír Beran je předsedou odvolacího senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem specializovaného na obchodněprávní spory. V justici působí od roku 2001. Je spoluautorem publikace *Jirsa J. a kolektiv. Občanské soudní řízení*.

JUDr. Jana Bodečková, Ph.D., rozená Bílková, je soudkyní Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, kde působí od října roku 2022. V předešlé době byla od ledna roku 2017 soudkyní Okresního soudu v Pardubicích. V minulosti pracovala jako asistentka soudce Nejvyššího soudu, a to od roku 2010. Od roku 2013 do začátku roku 2016 pak byla asistentkou soudce Ústavního soudu. V roce 2017 absolvovala doktorské studium na Právnické fakultě MU. Věnuje se odborné publikační činnosti, včetně komentářové literatury.

Mgr. Janka Brezániová je absolventkou Právnické fakulty UK. Od absolutoria působí v advokacii. V současné době je partnerkou v advokátní kanceláři Wolf Theiss a předtím pracovala, mimo jiné, i v mezinárodních kancelářích Linklaters a Clifford Chance, včetně jejich poboček ve Stockholmu a Londýně. V rámci praxe se zaměřuje zejména na právo obchodních společností, občanské a pracovní právo.

JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D., působí na Katedře obchodního práva Právnické fakulty UK, je společníkem advokátní kanceláře Bříza & Trubač a rozhodcem. Ve své praxi se věnuje zejména přeshraničním transakcím a sporům, smluvní agendě a právu EU. O těchto tématech také přednáší a publikuje v ČR i zahraničí a působí též v různých odborných a poradních sborech.

JUDr. David Bujgl je advokát specializující se na bankovní a finanční transakce. Své zkušenosti sbíral v předních mezinárodních advokátních kancelářích. Specializuje se na přeshraniční i lokální úvěrové transakce napříč různými sektory s důrazem na akviziční a nemovitostní financování. Za svou práci byl oceněn jako *Rising Star* v prestižním žebříčku *#PRVNÍCH100LET*, který vyzdvihuje výjimečné mladé právní odborníky formující budoucnost české advokacie.

JUDr. Petr Coufalík, Ph.D., je absolventem Právnické fakulty MU. Během studia absolvoval stáž v advokátní kanceláři a na Ústavním soudu, následně řadu let pracoval jako asistent soudce. V dubnu 2022 byl jmenován soudcem a přidělen k Okresnímu soudu ve Zlíně. Od července 2023 je přidělen

ke Krajském soudu v Brně – pobočce ve Zlíně, kde vykonává civilní odvolací agendu. Odborně se specializuje na civilní právo procesní a soukromé právo (zejména na agendu věcných práv).

JUDr. Jiří Čermák je advokátem se zaměřením na právo IT a právo duševního vlastnictví. Externě působí na Právnické fakultě UK, Právnické fakultě MU a na EPO v Mnichově. Více než 21 let byl advokátem a partnerem advokátní kanceláře Baker McKenzie. Je autorem publikace *Internet a autorské právo* a spoluautorem knih *International Encyclopaedia of Laws for Cyber Law – Czech Republic, Enforcement of Intellectual Property Rights in the Czech Republic, Internetové právo a Počítačové programy a autorské právo*.

JUDr. Kateřina Čuhelová, Ph.D., je předsedkyní senátu Krajského soudu v Brně. Dlouhodobě se věnuje tématu domácího násilí, k němuž přednáší i publikuje. Externě přednáší též na Masarykově univerzitě v Brně.

doc. JUDr. Eva Dobrovolná, Ph.D., LL.M., je docentkou na Katedře civilního práva procesního Právnické fakulty MU. Specializuje se na oblast občanského práva (zejména věcná práva) a civilního procesu. Právo studovala mimo jiné na Universitát Regensburg. Absolvovala řadu vědecko-výzkumných a výukových pobytů, zejména v německy mluvících zemích (Vídeň, Linz, Salcburk, Innsbruck, Hamburk, Potsdam aj.), ale např. i v Polsku (Poznaň) nebo Maďarsku (Budapešť). Pravidelně se účastní konferencí a publikuje v odborném tisku jak v tuzemsku, tak i v zahraničí. Je zakládající členkou České společnosti pro civilní právo procesní, hostující členkou německého Zivilprozessrechtslehrervereiningung a členkou European Law Institute.

Mgr. Tomáš Doležil, Ph.D., LL.M. Eur., je absolventem Právnické fakulty MU a držitelem titulu LL.M. Eur. v oboru evropského práva z Evropského institutu v Saarbrückenu. Titul Ph.D. získal na VŠE v Praze. Je společníkem v AK JŠK, předtím pracoval v mezinárodních kancelářích Linklaters a Clifford Chance. Přispívá do řady odborných periodik a je autorem několika publikací. Je předsedou redakční rady časopisu Jurisprudence.

Mgr. Petr Duda absolvoval Právnickou fakultu ZČU v roce 2009, poté pracoval jako notářský koncipient v notářské kanceláři pro obvod Prahy 10. V současné době je notářem v Praze (soudním komisařem Obvodního soudu pro Prahu 4) a společníkem společné notářské kanceláře s Mgr. Šimonem Kleinem, notářem v Praze. Zaměřuje se na praktické problémy při aplikaci práva a jeho přirozenoprávní výklad.

JUDr. Bohumil Dvořák, Ph.D., LL.M., po ukončení studia na Právnické fakultě UK působil jako justiční čekatel, v roce 2005 byl jmenován soudcem. Od roku 2016 je soudcem Nejvyššího soudu. Je nositelem stipendia nadace Alexandra von Humboldta, absolvoval studijní pobyty na univerzitách v Berlíně (Humboldt), Tubinkách a Freiburgu. Působí též jako odborný asistent na Katedře civilního práva procesního Právnické fakulty MU.

JUDr. Klára Dvořáková je advokátka a partnerka advokátní kanceláře Holubová advokáti. Ve své praxi se věnuje poradenství v právu v cestovním ruchu, zdravotnictví, náhradě škody a pojištění. O těchto tématech také přednáší a publikuje [je např. autorkou úspěšné knihy *Cestovní právo (2022)*] doma i v zahraničí a aktivně působí v různých odborných a poradních sborech (je např. předsedkyní Právní komise Skupiny právních expertů Mezinárodní horolezecké federace).

JUDr. Dana Enochová v justici působí od roku 1993. V roce 1995 byla jmenována soudkyní, od roku 1999 je předsedkyní senátu Obvodního soudu pro Prahu 6, kde se specializuje na řízení nesporná.

Mgr. Marta Fišnerová je partnerkou advokátní kanceláře JŠK, advokátní kancelář. Ve své praxi se zaměřuje na oblast pojištění a sporovou agendu, se zvláštním důrazem na komplexní spory z pojištění odpovědnosti společností a členů jejich orgánů (D&O), spory o újmu na zdraví a spory ze smluv o dílo napříč odvětvími. Těmto tématům se dlouhodobě věnuje rovněž v publikační a přednáškové činnosti a pravidelně k nim vystupuje na odborných konferencích.

Mgr. Jana Guričová působí jako counsel v advokátní kanceláři Kocián Šolc Balašík, advokátní kancelář, a zároveň je doktorandkou na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Ve své praxi se zaměřuje převážně na M&A, smluvní právo, korporáční právo a právo fondací, a věnuje se rovněž publikační činnosti v těchto oblastech.

Mgr. Bc. Magdalena Hamáčková je doktorandkou na Katedře obchodního práva Právnické fakulty UK. Působí rovněž v Oddělení práva a globální odpovědnosti Ústavu státu a práva Akademie věd.

Mgr. Ondřej Hampl je advokátem a partnerem advokátní kanceláře VIDD. Ve svojí praxi se věnuje zejména právu fúzí a akvizic, financování a korporátním restrukturalizacím, typicky v rámci komplexních transakcí a projektů s přeshraničním prvkem.

Mgr. David Havlík je od roku 2014 předsedou senátu Nejvyššího soudu se specializací na věcná práva. Je lektorem Justiční akademie pro vzdělávání justičních čekatelů a asistentů.

JUDr. PhDr. Filip Havrda je předsedou senátu Vrchního soudu v Praze se specializací na soukromoprávní spory ve věcech závazkového práva. V justici působí od roku 2003.

Mgr. Adam Holubář, Ph.D., je absolventem Právnické fakulty MU, kde působí jako odborný asistent a vyučuje občanské právo hmotné. Současně působí jako asistent předsedy senátu Nejvyššího soudu se zaměřením na oblast věcných práv.

JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D., je předsedou senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu. V justici předtím působil jako soudce u Okresního soudu v Kladně a poté u Krajského soudu v Praze jakožto soudu odvolacího. V soudní praxi se věnuje především závazkovému právu. V této oblasti působí publikačně i lektorsky.

JUDr. Ing. Dušan Hrabánek vystudoval Právnickou fakultu UK a Fakultu mezinárodních vztahů VŠE. Od roku 2008 pracoval jako asistent předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. Ivy Brožové. Od roku 2013 byl soudcem Okresního soudu v Českých Budějovicích, od roku 2018 soudcem tamního krajského soudu se specializací na věci obchodní. Od roku 2023 je soudcem Vrchního soudu v Praze se specializací na věci korporací a veřejných rejstříků. V publikační činnosti se zaměřuje na právo spolkové, právo obchodních korporací a věcná práva.

Mgr. Ing. Pavlína Hubková, LL.M., Ph.D., působí na jako Research Fellow na univerzitě v Exeteru. Studovala na Právnické fakultě a na VŠE v Praze. Roční výzkumný program absolvovala na Evropském univerzitním institutu ve Florencii a Ph.D. obhájila na Lucemburské univerzitě.

JUDr. et. Bc. et. Bc. et. Bc. Vladimír Janošek je absolventem oboru Sociálně ekonomického a Finance na Provozně ekonomické fakultě Mendelovy univerzity, Teorie a praxe přípravného řízení trestního na Právnické fakultě MU a Právo na Právnické fakultě UP. Jako advokát trvale spolupracuje s ARROWS advokátní kancelář, s. r. o. Věnuje se zejména otázkám obchodního, dědického a trestního práva.

JUDr. Lubomír Janoušek, Ph.D., je od roku 2006 předsedou senátu Obvodního soudu pro Prahu 6, původně obchodních sporů, nyní na občanskoprávním a na dědickém úseku, od roku 2014 do roku 2020 se specializací na věci s cizím prvkem, v letech 2022–2023 působil též na trestním úseku. Je spoluautorem publikací *Komentář k Ústavě a Listině*, *Seminární praktikum Ústavního práva*, *Státověda*. Lektorsky působil též na Vzdělávacím zařízení Ministerstva financí či Právnické fakultě ZČU.

JUDr. Michal Janoušek, Ph.D., vystudoval Právnickou fakultu MU, kde absolvoval magisterské i doktorské studium a rigorózní řízení se specializací na občanské právo. Profesně působí jako soudce Okresního soudu v Blansku, kde se věnuje civilní a opatrovnické agendě. Zároveň je odborným asistentem na Katedře občanského práva Právnické fakulty MU. V rámci výuky se zaměřuje na občanské právo hmotné, především na obecnou část a oblast absolutních majetkových práv, kde usiluje o srozumitelnou prezentaci základních konceptů a jejich praktických implikací. Pravidelně publikuje v odborných právnických periodikách a účastní se konferencí zaměřených na aktuální otázky civilního práva.

JUDr. Anežka Janoušková aktuálně působí na Obvodním soudu pro Prahu 8 a dále jako odborná asistentka na Katedře občanského práva Právnické fakulty UK. Byla též dlouholetou vedoucí oddělení civilního práva procesního a správního soudnictví na odboru legislativním Ministerstva spravedlnosti. Studia absolvovala na Právnické fakultě UK. V rámci svého působení na Právnické fakultě UK strávila též rok a dále dva měsíční výzkumné pobyty na Universität Hamburg v Německu. Zaměřuje se na občanské právo hmotné, zejména závazky z deliktů, a na občanské právo procesní. Na uvedená témata publikuje i přednáší.

JUDr. Michaela Janoušková je předsedkyní senátu Vrchního soudu v Praze. V justici působí od roku 1999, řadu let působila jako soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 8 mimo jiné se specializací na bytové právo a spory s mezinárodním prvkem.

Mgr. Klára Jantošová je místopředsedkyní Obvodního soudu pro Prahu 3 pro věci trestní. Od roku 2003 do roku 2007 byla činná v advokacii a v justici působí od roku 2007, v letech 2011–2016 jako soudkyně specializující se na opatrovnickou agendu včetně sporů s mezinárodním prvkem, od roku 2016 se specializací na trestní právo.

Mgr. Ing. Petr Janů je členem ČAK jako advokát a KDP ČR jako daňový poradce. Absolvoval Právnickou fakultu UK a Fakultu mezinárodních studií VŠE. Specializuje se na právo fúzí a akvizic a dále též na korporáční a finanční právo. Podílel se na řadě významných projektů pro mezinárodní advokátní kancelář v Praze a Frankfurtu nad Mohanem. Od roku 2014 spolupracuje s advokátní kanceláří BADOKH.

JUDr. Eva Kabelková v roce 1986 ukončila Právnickou fakultu UK. Od roku 1988 vykonává advokacii, nyní jako společník AK Svejkovský, Kabelková a spol. Zaměřuje se na občanské a obchodní právo, smluvní agendu, je insolvenčním správcem. Vede přednášky k občanskému zákoníku a zákonu o obchodních korporacích. Je autorkou a spoluautorkou komentářů k občanskému zákoníku.

JUDr. Jiří Kindl, MJur., Ph.D., je advokátem a partnerem v advokátní kanceláři Skils (dříve Weil, Gotshal & Manges), kde se dlouhodobě specializuje zejména na právo ochrany hospodářské soutěže. Právo studoval kromě Právnické fakulty UK též na University of Oxford ve Velké Británii. Pravidelně na téma ochrany hospodářské soutěže publikuje v ČR i v zahraničí. Externě vyučuje soutěžní právo na Právnické fakultě UK.

Mgr. David Kittel je notářem v Plzni. Absolvoval Právnickou fakultu MU. Působí též jako vedoucí redaktor časopisu českého notářství *Ad Notam* a člen Komise prezidia Notářské komory ČR pro vzdělávání.

Mgr. Šimon Klein je notářem v Praze. V roce 2013 absolvoval Právnickou fakultu UK. Pravidelně publikuje v odborném tisku. Je členem redakční rady časopisu *Ad Notam* a členem Mezinárodní komise prezidia Notářské komory ČR. Podílí se na vzdělávání notářských koncipientů.

JUDr. Ing. Ondřej Klička je notářem v Praze. V roce 2001 absolvoval Národohospodářskou fakultu VŠE a v roce 2006 Právnickou fakultu UK. Od roku 2011 byl notářem v Praze, soudním komisařem Obvodního soudu pro Prahu 4. V roce 2014 byl ministryní spravedlnosti jmenován členem Komise pro rekodifikaci civilního práva procesního.

JUDr. Jiří Kocourek se dlouhodobě zabývá aplikací zákoníku práce a právních předpisů souvisejících s realizací pracovních vztahů soudců a pracovněprávních vztahů státních zástupců a zaměstnanců v resortu Ministerstva spravedlnosti. Je lektorem Justiční akademie, zkušebním komisařem pro zkoušky justičních a právních čekatelů a vyšších soudních úředníků a autorem několika odborných publikací.

JUDr. Marian Kokeš, Ph.D., působí jako soudce správního úseku Krajského soudu v Brně a současně jako odborný asistent na Katedře ústavního práva Právnické fakulty UP se specializací na obory ústavního práva a lidských práv, k čemuž také publikoval řadu odborných článků. Mimo jiné je spoluautorem komentářů k Listině základních práv a svobod, k zákonu o zvláštních řízeních soudních a k zákonu o sdružování v politických stranách.

JUDr. Pavel Kotrady je soudcem od 2010, od roku 2015 místopředseda a od roku 2019 předseda Okresního soudu ve Vsetíně. Je členem výboru Spolku rodinněprávních a opatrovníckých soudců, lektorem Justiční akademie a autorem řady článků z oblasti péče soudu o nezletilé a svéprávnosti. Je členem výboru Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením (výbor pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat), členem zkušební komise Ministerstva spravedlnosti pro zvláštní část vstupní zkoušky zalců z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie.

Mgr. Michal Králík, Ph.D., je absolventem Právnické fakulty MU a postgraduálního studia v oboru občanského práva tamtéž. Od roku 2009 působí jako soudce Nejvyššího soudu v senátu specializovaném na oblast věcných práv. Věnuje se vzdělávání soudců, justičních a právních čekatelů, advokátů a notářů. Je členem oborové komise studijního oboru Občanské právo na Právnické fakultě MU. V oblasti tzv. sportovního práva se zaměřuje na právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy.

Mgr. Tereza Krejčířová vystudovala Právnickou fakultu MU. Od roku 2022 působí jako asistentka soudce u Krajského soudu v Brně. Ve své praxi se věnuje především občanskému právu hmotnému a procesnímu.

JUDr. Ondřej Kubát je od roku 2022 soudcem a od roku 2025 předsedou senátu Vrchního soudu v Praze se specializací na věci korporátní. V letech 2019–2022 byl soudcem Městského soudu v Praze se stejnou specializací. Od roku 2009 byl předsedou senátu Obvodního soudu pro Prahu 8 se zaměřením na věci občanskoprávní a obchodní, v letech 2017–2018 působil též jako soudce odvolacího senátu.

doc. JUDr. Jan Lasák, Ph.D., LL.M. (Columbia), je advokátem spolupracujícím se společností Kocián Šolc Balaščík, advokátní kancelář, docentem na Katedře obchodního práva Právnické fakulty MU a Katedře soukromého práva a civilního procesu Právnické fakulty UPOL. Absolvoval Právnickou fakultu MU (Mgr. 2008, JUDr. 2010), Fakultu sociálních studií MU (Bc.) a coby Lawrence A. Wien Fellow též Columbia University v New Yorku (LL.M. 2010). Je členem redakce časopisů *Jurisprudence* a *Obchodní právo*. Pravidelně publikuje v oboru obchodního práva.

JUDr. Jan Lokajíček, Ph.D., je absolventem Právnické fakulty UK a University College Cork, Irsko. Je zakladatelem advokátní kanceláře Harbour Legal, předtím působil v předních advokátních kancelářích (Rowan Legal, Clifford Chance, Weil, Gotshal & Manges). Zaměřuje se na korporátní právo, transakční

poradenství a právo obchodní. Věnuje se prakticky orientované akademické činnosti, v rámci níž přispívá do odborného tisku. Byl uveden v prestižním přehledu Inovativní právníci vydávaném časopisem Ekonom.

Mgr. Andrea Lomozová byla jmenována soudkyní v roce 2002. Působila střídavě na opatrovnickém a civilním úseku. Od října 2016 byla jmenovaná předsedkyní Obvodního soudu pro Prahu 5, od července 2021 předsedkyní Obvodního soudu pro Prahu 8 a následně od 1. 9. 2023 vykonává funkci místopředsedkyně Městského soudu v Praze pro věci občanskoprávní. Je lektorkou Justiční akademie.

Mgr. Ondřej Mikula je zakládajícím partnerem a advokátem v AK FINREG PARTNERS. Zaměřuje se na problematiku kapitálového trhu, investičních fondů, cenných papírů, bankovníctví a FinTechu. Je spoluautorem komentářů a autorem článků a dalších odborných textů týkajících se oblasti regulace kapitálového trhu. Pravidelně se věnuje též lektorské a přednáškové činnosti.

Mgr. Tereza Mimrová působí jako advokát a společník v advokátní kanceláři GELAR, advokátní kancelář s. r. o.

Mgr. Vojtěch Mlynář, LL.M., je advokátem a partnerem advokátní kanceláře BADOKH. V advokátní praxi se věnuje především závazkovému právu, insolvencím a restrukturalizacím, soudním sporům a právu informačních technologií. Vystudoval Právnickou fakultu UK a University of Edinburgh, absolvoval studijní pobyty na University of San Francisco a Universiteit Antwerpen.

JUDr. Ing. Martin Muzikář je notářem v Praze a soudním komisařem Obvodního soudu pro Prahu 10. Absolvoval Právnickou fakultu UK a Fakultu financí a účetnictví VŠE (obor finance a obor bankovníctví a pojišťovnictví). V rámci praktické a publikační činnosti se zabývá především problematikou dědického práva, řízení o pozůstalosti a obecnými otázkami občanského práva. Pravidelně komentuje judikaturu dědického senátu NS ČR, přednáší pro odbornou veřejnost a podílí se na vzdělávání notářských koncipientů.

JUDr. Petra Myšáková, Ph.D., LL.M., je partnerkou a vedoucí praxe banking & finance pražské pobočky mezinárodní advokátní kanceláře CMS. Specializuje se na oblast bankovníctví a financí, ve které klientům mimo jiné při strukturovaném financování, financování akvizic a nemovitostí. Po celou dobu své profesní kariéry pravidelně přednáší na právnických fakultách a publikuje v řadě tuzemských i zahraničních publikací.

Mgr. Radim Neubauer je od roku 2015 prezidentem Notářské komory ČR. V roce 2014 byl prezidentem Notářské komory pro hl. m. Prahu. Vystudoval Právnickou fakultu UK. Byl členem Rady Evropského právního institutu (ELI) (2011–2015), členem správní rady Rady notářství Evropské unie (2017, 2021 a 2024), působil v Komisi pro evropské záležitosti Mezinárodní unie notářství (2008–2014) a od roku 2022 je členem grémia Jednoty českých právníků.

JUDr. Hana Nová působila od roku 1991 jako soudkyně na úseku rodinněprávním Obvodního soudu pro Prahu 8, v současné době pracuje na Obvodním soudu pro Prahu 4. V oblasti pedagogické praxe přednášela mimo jiné pro Justiční akademii, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo spravedlnosti, Magistrát hl. m. Prahy a jiné vzdělávací instituce. Působila na Filosofické fakultě UK, Katedře sociální práce a Katedře sociální pedagogiky, a nyní dlouhodobě spolupracuje s Právnickou fakultou UK. Je autorkou a spoluautorkou řady publikací.

Mgr. Martin Pašek je absolvent Právnické fakulty UK, předseda občanskoprávního odvolacího a evidenčního senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem. V letech 2011 a 2012 působil jako zástupce tohoto soudu v Síti pilotních soudů Evropské komise pro efektivitu justice Rady Evropy, podílel se na pracích při přípravě Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví. Pravidelně se účastní zasedání České a slovenské společnosti pro deliktní právo a příbuzné obory a Stálé konference k odčinění újmy na životě a zdraví pod záštitou Právnické fakulty UK.

JUDr. Tomáš Pavelka, LL.M., je advokátem v pražské a bratislavské pobočce globální právní firmy Dentons. Specializuje se na právo hospodářské soutěže, právo Evropské unie, sporovou agendu a regulovaná odvětví. Před návratem do Prahy pracoval jako advokát v kancelářích globálních právních firem v Bruselu. Absolvoval Právnickou fakultu UK a University of Cambridge a další právnická studia na Université Paris-Panthéon-Assas a Københavns Universitet. Pravidelně publikuje monograficky i v odborných časopisech.

Mgr. Robert Pavlů vystudoval Právnickou fakultu UK a působí jako advokát v pražské kanceláři A&O Shearman, kde se věnuje zejména sporné agendě a složitým případům. Pravidelně přednáší jako externí vyučující na právnických fakultách v Praze a Brně.

JUDr. PhDr. Ing. Jan Petrov, Ph.D., LL.M., vede tým pro velké jazykové modely ve Valka.AI. Předtím se v Seznam.cz výrazně podílel na natrénování jeho velkých jazykových modelů SeLLMa 1 a SeLLMa 2. Absolvoval obory umělá inteligence na FEL ČVUT a ekonomie / finance na IES FSV UK. Působil v advokátních kancelářích Allen & Overy, BADOKH a Weil, Gotshal & Manges. Byl členem rekodifikační komise k ObčZ. Řídil Justiční akademii. Byl asistentem na Nejvyšším soudu. Absolvoval Právnickou fakultu UK a New York University Law School.

JUDr. Petra Joanna Pipková, Ph.D., LL.M.eur., vystudovala Právnickou fakultu UK. V rámci studia na Univerzitě v Pasově [Erasmus, LL.M. (DAAD)] se zabývala civilním a soutěžním právem. Pracovala jako vědecký pracovník v Ústavu pro evropské deliktivní právo Rakouské akademie věd ve Vídni. Následně jako vědecký pracovník Centra pro právní komparatistiku a odborný asistent na Katedře občanského práva na Právnické fakultě UK, kde učila občanské a soutěžní právo. V současnosti působí jako senior advokát v AK Havel & Partners.

Mgr. Jakub Porod je advokátem v advokátní kanceláři Kocián Šolc Balašík, advokátní kancelář. Ve své praxi se věnuje závazkovému a korporáčnímu právu.

Mgr. Michaela Povolná, MA, je doktorandkou Právnické fakulty UK, kde působí při Katedře zdravotnického práva. Jako externí vyučující rovněž přednáší na 3. lékařské fakultě UK či Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví.

Mgr. Jiří Remeš je absolventem Právnické fakulty MU. Dlouhou dobu působil jako asistent soudce u Městského soudu v Praze. Nyní působí v advokacii, kde se specializuje na soukromé právo a litigace. Je autorem odborných článků a monografie Praktický úvod do civilního řízení sporného. Zaměřuje se také na otázky obecné dogmatiky, metodologie a aktuální judikatury a věnuje se primárním pramenům římského práva.

Prof. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D., je od roku 2023 místopředsedkyní Ústavního soudu. Působí rovněž na Katedře občanského práva Právnické fakulty MU. Věnuje se především problematice osob v právním smyslu a tématu správy majetku. Studovala mj. v Nizozemsku (Vrije Universiteit Amsterdam, 2001), ve Švýcarsku (Institute Suisse Droit Comparé, Lausanne, 2001) a v Německu (MPI, Hamburg, 2011). Je autorkou několika monografií, pravidelně publikuje v českém i zahraničním odborném tisku. Aktivně se zapojuje zejména do diskusí o stavu a vývoji soukromého práva.

JUDr. Michal Ryška je předsedou senátu Krajského soudu v Brně. Externě působí na Karlově univerzitě a je členem redakční rady Časopisu pro právní vědu a praxi.

Mgr. Dušan Sedláček je partnerem v advokátní kanceláři Bányaiová Vožehová, s. r. o., rozhodcem a mediátorem. Ve své praxi se zaměřuje na závazkové právo, spornou agendu, insolvenční řízení a sportovní právo a v těchto oblastech též pravidelně přednáší a publikuje. Právnickou fakultu UK absolvoval v roce 1997, advokátem je od roku 2001. Je členem vědecké rady Centra restrukturalizace a insolvence Harryho Pollaka IEM při Podnikohospodářské fakultě VŠE. Jako externista přednáší na VŠE v rámci vedlejší specializace Turnaround Management.

Mgr. Martin Slováček působí jako civilní soudce Městského soudu v Praze v prvoinstanční agendě občanskoprávní se specializací na věci s cizím prvkem. Po absolutoriu Právnické fakulty UK působil v justici jako justiční čekatel Městského soudu v Praze, soudce Obvodního soudu pro Prahu 8, místopředseda Obvodního soudu pro Prahu 8 a předseda Obvodních soudů pro Prahu 6 a 8.

Mgr. Michaela Smolková (Vitvarová) vystudovala Právnickou fakultu MU. Během studia absolvovala pobyt na Université de Fribourg a Universität Bern. Působila jako stážistka na Ústavním soudu a také jako asistentka soudce Nejvyššího správního soudu. V současné době pracuje v centrále dánské mezinárodní hračkářské společnosti, kde se specializuje na IT právo a globální marketingové právo.

JUDr. Jiří Spáčil, CSc., působil od roku 2023 jako předseda senátu Nejvyššího soudu. Od roku 2024 je asistentem soudkyně Nejvyššího soudu. Je autorem řady odborných pojednání; v Nakladatelství C. H. Beck vyšla např. *Ochrana vlastnictví a držby v občanském zákoníku* a *Věcná břemena v občanském zákoníku*. Vedl kolektivu, které zpracovaly komentář ke III. dílu nového občanského zákoníku a učebnici věcných práv.

Mgr. Zuzana Spáčilová je absolventkou Právnické fakulty MU, v současné době je soudkyní Obvodního soudu pro Prahu 5; v justici působí od roku 2012.

JUDr. Stanislav Sviták, Ph.D., je soudcem Krajského soudu v Ústí nad Labem.

JUDr. Lukáš Svoboda, po absolutoriu působil krátce ve státní správě v oblasti majetkoprávní agendy. Od roku 2001 pracuje v Nakladatelství C. H. Beck, od roku 2011 v pozici programového ředitele. Příležitostně publikuje v odborném tisku.

JUDr. Helena Svobodová je předsedkyní senátu Obvodního soudu pro Prahu 9. V justici působí od roku 1992 se specializací na opatrovnícké řízení. Je členkou rady Spolku rodinněprávních a opatrovníckých soudců.

Mgr. Martin Sztefek, LL.M., Ph.D., se ve své praxi zaměřuje na sporovou agendu, a to jak v soudních, tak rozhodčích řízeních. Zabývá se především komplexními spory ve stavebnictví a pojišťovnictví, často s přeshraničním prvkem. V oblasti právní teorie se soustředí zejména na různé aspekty náhrady škody a ekonomické analýzy práva. V rámci studia absolvoval zahraniční pobyt na Univerzitě v Ghentu (2012–2013) a po studiích získal titul LL.M. na University of Michigan Law School. V roce 2020 dokončil doktorské studium (Ph.D.) na Právnické fakultě UK.

Doc. JUDr. Ing. Josef Šilhán, Ph.D., proděkan pro doktorské studium a rigorózní řízení Právnické fakulty MU, kde dlouhodobě působí na Katedře obchodního práva. Je asistentem místopředsedy Nejvyššího soudu. Přednáší též pro externí posluchače z právní i podnikové praxe. Je autorem řady publikací, v nichž se zaměřuje především na smluvní obchodní právo. Je rozhodcem Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

Mgr. Ing. Jan Šovar je zakladatel a advokát v AK FINREG PARTNERS. Léta se zabýval legislativou kapitálového trhu, pracoval pro Výbor evropských regulátorů cenných papírů v Paříži nebo v Deutsche Bank v Londýně. Zaměřuje se na právo finančního trhu, mj. cenné papíry, investiční fondy, investiční a platební služby a v poslední dekádě také na fintech, včetně virtuálních aktiv a kryptoměn. Je autorem komentářů, článků a příspěvků k těmto tématům. V této oblasti též přednáší.

JUDr. Tomáš Tintěra, Ph.D., absolvoval Právnickou fakultu UP a na této fakultě působí jako vysokoškolský pedagog na Katedře soukromého práva a civilního procesu. Vykonává také praxi jako samostatný advokát.

JUDr. Petr Tomášek, Ph.D., LL.M., působí jako odborný asistent na Katedře obchodního práva Právnické fakulty UK a jako advokát. Ve své akademické i advokátní činnosti se věnuje především právu obchodních korporací a závazkovému právu. Jeho dílčími specializacemi pak jsou sportovní a myslivecké právo. Působí rovněž jako člen redakční rady časopisu Obchodní právo a rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR. Zkušenosti má také s působením v institucích ve sportovní oblasti (Národní rozhodčí soud pro sport, Národní sportovní agentura).

JUDr. Antonín Valuš, Ph.D., je advokátem v KMVS advokátní kancelář. Po absolvování Právnické fakulty UP pracoval jako právník na Ministerstvu zdravotnictví a ve Státním ústavu pro kontrolu léčiv. Specializuje se na zdravotnické a farmaceutické právo se zaměřením na problematiku regulace reklamy a regulatory compliance v oblasti léčivých přípravků a zdravotnických prostředků.

Mgr. Kateřina Vančurová působí v advokátní kanceláři Vančura & Vančurová, advokáti. V rámci své praxe se zaměřuje především na obchodněprávní spory a insolvence. Je spoluautorkou publikace *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář*.

JUDr. Ondřej Vondráček, Ph.D., LL.M., je právníkem Generálního ředitelství pro Spravedlnost a spotřebitele Evropské komise. Zabývá se mezinárodním právem soukromým, insolvenčním právem a ochranou spotřebitelů. Je absolventem Právnické fakulty UK a College of Europe v Bruggách. Působil v pražské advokátní kanceláři Allen & Overy. Názory uvedené v této publikaci jsou jeho osobní a nemohou být připisovány Evropské komisi.

Mgr. Lukáš Vondřích, Ph.D., působí jako partner v lucemburské kanceláři A&O Shearman, kde se specializuje na strukturované finanční transakce, restrukturalizace a insolvence. V oblasti výkonu zástavního práva nasbíral bohaté zkušenosti jak v českém, tak lucemburském a panevropském kontextu.

Mgr. Michal Výtisk je předsedou senátu Vrchního soudu v Praze se specializací na soukromoprávní spory ve věcech hospodářské soutěže a ochrany práv z duševního vlastnictví. V justici působí od roku 2000. Vyučuje na vysokých školách a podílí se na vzdělávání v rámci Justiční akademie.

Mgr. Michaela Wenzlová je od roku 2026 předsedkyní senátu Vrchního soudu v Praze, na jehož insolvenčním úseku působí od roku 2023. V justici působí od roku 2008, v letech 2008–2012 jako soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1, v letech 2013–2016 jako soudkyně Městského soudu v Praze, v letech 2017–2022 pak jako předsedkyně Obvodního soudu pro Prahu 9.

JUDr. Jiří Zapletal, Ph.D., LL.M., je advokátem a partnerem v advokátní kanceláři Skils. Zaměřuje se na obchodní smlouvy, právo veřejných zakázek a právo duševního vlastnictví. Studoval na Právnické fakultě MU, na John Marshall Law School v Chicagu a postgraduálně na Právnické fakultě UK a na King's College London.

JUDr. Petr Zima je činný v oblasti obchodního práva a civilního procesu, publikuje o problémech, které jsou mimo mainstream, jako je právo stavby, oceňování podniků, specifická soudní řízení a rozhodčí řízení, svěřenské fondy. Zastupuje před soudy všech stupňů, včetně ESLP a SDEU. Dříve působil též jako lektor na Vysoké škole ekonomie a managementu v Praze.

Mgr. Olga Zimová (Šimarková) absolvovala Právnickou fakultu UK. V justici působí od roku 1997. Od roku 2003 je soudkyní Obvodního soudu pro Prahu 8 se specializací na rodinněprávní a opatrovnickou agendu.

Mgr. Hynek Zoubek je soudcem od roku 2006, od roku 2018 přeloženým k výkonu funkce k Nejvyššímu soudu, kde v současné době působí jako předseda senátu specializovaného na věci insolvenční, jakož i předseda evidenčního senátu občanskoprávního a obchodního kolegia. Je mimo jiné lektorem Justiční akademie (civilní právo procesní, insolvenční právo) a členem autorského kolektivu komentářů k insolvenčnímu zákonu a k zákonu o preventivní restrukturalizaci.

Obsah

Předmluva	V
O autorech	VI
Přehled použitých zkratk	XXVII
Přehled citované literatury	XIV

Komentář k občanskému zákoníku

Část první. Obecná část (§ 1–654)	1
Hlava I. Předmět úpravy a její základní zásady (§ 1–14)	1
Díl 1. Soukromé právo (§ 1–8)	1
Díl 2. Užití předpisů občanského práva (§ 9–11)	53
Díl 3. Ochrana soukromých práv (§ 12–14)	59
Hlava II. Osoby (§ 15–435)	65
Díl 1. Všeobecná ustanovení (§ 15–22)	65
Díl 2. Fyzické osoby (§ 23–117)	82
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 23–37)	82
Oddíl 2. Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat (§ 38–65)....	104
Oddíl 3. Nezvěstnost (§ 66–70)	131
Oddíl 4. Domněnka smrti (§ 71–76)	134
Oddíl 5. Jméno a bydliště člověka (§ 77–80)	138
Oddíl 6. Osobnost člověka (§ 81–117)	143
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 81–83)	143
Pododdíl 2. Podoba a soukromí (§ 84–90)	159
Pododdíl 3. Právo na duševní a tělesnou integritu (§ 91–103)	171
Pododdíl 4. Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu (§ 104–110)	190
Pododdíl 5. Nakládání s částmi lidského těla (§ 111–112)	197
Pododdíl 6. Ochrana lidského těla po smrti člověka (§ 113–117)	199
Díl 3. Právnícké osoby (§ 118–418)	201
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 118–209)	201
Oddíl 2. Korporace (§ 210–302)	302
Pododdíl 1. Obecně o korporacích (§ 210–213)	302
Pododdíl 2. Spolek (§ 214–302)	307
Oddíl 3. Fundace (§ 303–401)	384
Pododdíl 1. Obecně o fundacích (§ 303–305)	384
Pododdíl 2. Nadace (§ 306–393)	387
Pododdíl 3. Nadační fond (§ 394–401)	447
Oddíl 4. Ústav (§ 402–418)	454
Díl 4. Spotřebitel (§ 419–419)	469
Díl 5. Podnikatel (§ 420–435)	474
Hlava III. Zastoupení (§ 436–488)	497
Díl 1. Všeobecná ustanovení (§ 436–440)	497
Díl 2. Smluvní zastoupení (§ 441–456)	510
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 441–449)	510
Oddíl 2. Prokura (§ 450–456)	528
Díl 3. Zákonné zastoupení a opatrovnictví (§ 457–488)	538
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 457–464)	538
Oddíl 2. Opatrovnictví člověka (§ 465–485)	547
Oddíl 3. Opatrovnictví právnícké osoby (§ 486–488)	566

Hlava IV. Věci a jejich rozdělení (§ 489–544)	571
Díl 1. Všeobecná ustanovení (§ 489–495)	571
Díl 2. Rozdělení věcí (§ 496–504)	580
Díl 3. Součást věci a příslušenství věci (§ 505–513)	590
Díl 4. Cenný papír (§ 514–544)	599
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 514–524)	599
Oddíl 2. Zaknihované cenné papíry (§ 525–528)	611
Oddíl 3. Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír a přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír (§ 529–544)	592
Pododdíl 1. Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír (§ 529–535)	623
Pododdíl 2. Přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír (§ 536–544)	631
Hlava V. Právní skutečnosti (§ 545–654)	637
Díl 1. Právní jednání (§ 545–599)	637
Oddíl 1. Všeobecná ustanovení (§ 545–554)	637
Oddíl 2. Výklad právních jednání (§ 555–558)	647
Oddíl 3. Forma právních jednání (§ 559–564)	652
Oddíl 4. Soukromá listina a veřejná listina (§ 565–569)	660
Oddíl 5. Právní jednání vůči nepřítomné osobě (§ 570–573)	664
Oddíl 6. Neplatnost právních jednání (§ 574–588)	668
Oddíl 7. Relativní neúčinnost (§ 589–599)	688
Díl 2. Právní události (§ 600–608)	710
Díl 3. Promlčení a prekluze (§ 609–654)	715
Oddíl 1. Promlčení (§ 609–653)	715
Pododdíl 1. Všeobecná ustanovení (§ 609–628)	715
Pododdíl 2. Délka promlčecí lhůty (§ 629–644)	736
Pododdíl 3. Běh promlčecí lhůty (§ 645–652)	752
Pododdíl 4. Obnovení nároku a běh nové promlčecí lhůty (§ 653–653)	766
Oddíl 2. Prekluze (§ 654–654)	766
Část druhá. Rodinné právo (§ 655–975)	769
Hlava I. Manželství (§ 655–770)	769
Díl 1. Všeobecné ustanovení (§ 655–655)	769
Díl 2. Vznik manželství (§ 656–676)	771
Díl 3. Zdánlivé manželství a neplatnost manželství (§ 677–686)	786
Oddíl 1. Zdánlivé manželství (§ 677–679)	786
Oddíl 2. Neplatnost manželství (§ 680–686)	791
Díl 4. Povinnosti a práva manželů (§ 687–753)	797
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 687–707)	797
Oddíl 2. Manželské majetkové právo (§ 708–753)	816
Díl 5. Zánik manželství (§ 754–770)	886
Oddíl 1. Obecné ustanovení (§ 754–754)	886
Oddíl 2. Rozvod manželství (§ 755–758)	886
Oddíl 3. Následky zániku manželství (§ 759–770)	891
Hlava II. Příbuzenství a švagrovství (§ 771–927)	902
Díl 1. Všeobecná ustanovení (§ 771–774)	902
Díl 2. Poměry mezi rodiči a dítětem (§ 775–927)	905
Oddíl 1. Určování rodičovství (§ 775–793)	905
Oddíl 2. Osvojení (§ 794–854)	922
Pododdíl 1. Osvojení, osvojitel a osvojované dítě (§ 794–804)	922
Pododdíl 2. Souhlas s osvojením (§ 805–822)	930
Pododdíl 3. Péče před osvojením (§ 823–831)	942
Pododdíl 4. Následky osvojení (§ 832–845)	954
Pododdíl 5. Osvojení zletilého (§ 846–854)	964
Oddíl 3. Rodiče a dítě (§ 855–923)	969
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 855–859)	969
Pododdíl 2. Osobní jméno a příjmení dítěte (§ 860–864)	975

Pododdíl 3. Rodičovská odpovědnost (§ 865–909)	981
Pododdíl 4. Vyživovací povinnost (§ 910–923)	1021
Oddíl 4. Zvláštní opatření při výchově dítěte (§ 924–926)	1043
Oddíl 5. Vztahy mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami (§ 927–927) ...	1046
Hlava III. Poručenství a jiné formy péče o dítě (§ 928–975)	1048
Díl 1. Poručenství (§ 928–942)	1048
Díl 2. Opatrovnictví dítěte (§ 943–952)	1059
Oddíl 1. Opatrovník (§ 943–947)	1059
Oddíl 2. Opatrovník pro správu jmění dítěte (§ 948–952)	1062
Díl 3. Svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství (§ 953–970)	1065
Oddíl 1. Svěření dítěte do péče jiné osoby (§ 953–957)	1065
Oddíl 2. Pěstounství (§ 958–970)	1071
Díl 4. Ústavní výchova (§ 971–975)	1082
Část třetí. Absolutní majetková práva (§ 976–1720)	1089
Hlava I. Všeobecná ustanovení (§ 976–978)	1089
Hlava II. Věcná práva (§ 979–1474)	1091
Díl 1. Obecná ustanovení (§ 979–986)	1091
Díl 2. Držba (§ 987–1010)	1113
Díl 3. Vlastnictví (§ 1011–1114)	1157
Oddíl 1. Povaha vlastnického práva a jeho rozsah (§ 1011–1044)	1157
Oddíl 2. Nabytí vlastnického práva (§ 1045–1114)	1205
Pododdíl 1. Přivlastnění a nález (§ 1045–1065)	1205
Pododdíl 2. Přirozený přírůstek (§ 1066–1073)	1216
Pododdíl 3. Umělý přírůstek (§ 1074–1087)	1218
Pododdíl 4. Smíšený přírůstek (§ 1088–1088)	1243
Pododdíl 5. Vydržení (§ 1089–1098)	1244
Pododdíl 6. Převod vlastnického práva (§ 1099–1108)	1256
Pododdíl 7. Nabytí vlastnického práva od neoprávněného (§ 1109–1113)	1269
Pododdíl 8. Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci (§ 1114–1114)	1283
Díl 4. Spoluvlastnictví (§ 1115–1239)	1285
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 1115–1120)	1285
Oddíl 2. Spoluvlastnický podíl (§ 1121–1125)	1292
Oddíl 3. Správa společné věci (§ 1126–1139)	1301
Oddíl 4. Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví (§ 1140–1157)	1316
Oddíl 5. Bytové spoluvlastnictví (§ 1158–1222)	1342
Pododdíl 1. Základní ustanovení (§ 1158–1162)	1342
Pododdíl 2. Vznik jednotky (§ 1163–1169)	1349
Pododdíl 3. Výstavba domu s jednotkami (§ 1170–1174)	1354
Pododdíl 4. Práva a povinnosti vlastníka jednotky (§ 1175–1188)	1358
Pododdíl 5. Správa domu a pozemku (§ 1189–1216)	1370
Pododdíl 6. Zrušení bytového spoluvlastnictví (§ 1217–1219)	1397
Pododdíl 7. Společná ustanovení (§ 1220–1222)	1398
Oddíl 6. Přídavné spoluvlastnictví (§ 1223–1235)	1399
Oddíl 7. Zvláštní ustanovení o společenství jmění (§ 1236–1239)	1407
Díl 5. Věcná práva k cizím věcem (§ 1240–1399)	1410
Oddíl 1. Právo stavby (§ 1240–1256)	1410
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 1240–1242)	1410
Pododdíl 2. Vznik a zánik práva stavby (§ 1243–1249)	1414
Pododdíl 3. Právní poměry z práva stavby (§ 1250–1256)	1423
Oddíl 2. Věcná břemena (§ 1257–1308)	1427
Pododdíl 1. Obecná ustanovení o služebnostech (§ 1257–1259)	1427
Pododdíl 2. Nabytí služebnosti (§ 1260–1262)	1432
Pododdíl 3. Právní poměry ze služebnosti (§ 1263–1266)	1437
Pododdíl 4. Některé pozemkové služebnosti (§ 1267–1282)	1440
Pododdíl 5. Uživací právo (§ 1283–1298)	1451

Pododdíl 6. Zánik služebnosti (§ 1299–1302)	1459
Pododdíl 7. Reálná břemena (§ 1303–1308)	1464
Oddíl 3. Zástavní právo (§ 1309–1394)	1469
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 1309–1311)	1469
Pododdíl 2. Zastavení (§ 1312–1345)	1476
Pododdíl 3. Rozsah zástavního práva (§ 1346–1352)	1521
Pododdíl 4. Práva a povinnosti ze zástavního práva (§ 1353–1358)	1529
Pododdíl 5. Výkon zástavního práva (§ 1359–1370)	1535
Pododdíl 6. Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích (§ 1371–1375)	1547
Pododdíl 7. Zánik zástavního práva (§ 1376–1379)	1551
Pododdíl 8. Práva vlastníka při uvolnění zástavy (§ 1380–1384)	1558
Pododdíl 9. Záměna zástavního práva (§ 1385–1389)	1564
Pododdíl 10. Podzástavní právo (§ 1390–1394)	1566
Oddíl 4. Zadržovací právo (§ 1395–1399)	1568
Díl 6. Správa cizího majetku (§ 1400–1474)	1575
Oddíl 1. Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku (§ 1400–1410)	1575
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 1400–1404)	1575
Pododdíl 2. Prostá správa cizího majetku (§ 1405–1408)	1587
Pododdíl 3. Plná správa cizího majetku (§ 1409–1410)	1591
Oddíl 2. Pravidla správy (§ 1411–1437)	1592
Pododdíl 1. Povinnosti správce vůči beneficiantovi (§ 1411–1418)	1592
Pododdíl 2. Povinnosti správce a beneficianta vůči třetím osobám (§ 1419–1422)	1599
Pododdíl 3. Inventář, jistota a pojištění (§ 1423–1427)	1603
Pododdíl 4. Společná správa (§ 1428–1431)	1606
Pododdíl 5. Obezřetné investice (§ 1432–1435)	1610
Pododdíl 6. Vyúčtování (§ 1436–1437)	1613
Oddíl 3. Skončení správy (§ 1438–1447)	1614
Oddíl 4. Svěřenský fond (§ 1448–1474)	1622
Pododdíl 1. Pojem svěřenského fondu a jeho vznik (§ 1448–1452)	1622
Pododdíl 2. Správa svěřenského fondu (§ 1453–1456)	1633
Pododdíl 3. Obmyšlený (§ 1457–1462)	1639
Pododdíl 4. Dohled nad správou svěřenského fondu (§ 1463–1467)	1645
Pododdíl 5. Změny svěřenského fondu (§ 1468–1470)	1649
Pododdíl 6. Zánik svěřenského fondu (§ 1471–1474)	1651
Hlava III. Dědické právo (§ 1475–1720)	1655
Díl 1. Právo na pozůstalost (§ 1475–1490)	1655
Díl 2. Pořízení pro případ smrti (§ 1491–1593)	1679
Oddíl 1. Všeobecná ustanovení (§ 1491–1493)	1679
Oddíl 2. Závět (§ 1494–1581)	1682
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 1494–1531)	1682
Pododdíl 2. Forma závěti (§ 1532–1550)	1712
Pododdíl 3. Vedlejší doložky v závěti (§ 1551–1574)	1733
Pododdíl 4. Zrušení závěti (§ 1575–1581)	1751
Oddíl 3. Dědická smlouva (§ 1582–1593)	1758
Díl 3. Odkaz (§ 1594–1632)	1769
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 1594–1603)	1769
Oddíl 2. Zvláštní pravidla o jednotlivých druzích odkazů (§ 1604–1619)	1775
Pododdíl 1. Odkaz věcí určitého druhu (§ 1604–1607)	1775
Pododdíl 2. Odkaz určité věci (§ 1608–1611)	1777
Pododdíl 3. Odkaz pohledávky (§ 1612–1617)	1780
Pododdíl 4. Jiné odkazy (§ 1618–1619)	1783
Oddíl 3. Nabytí odkazu (§ 1620–1632)	1784
Díl 4. Zákonná posloupnost (§ 1633–1641)	1792
Díl 5. Povinný díl (§ 1642–1664)	1801
Oddíl 1. Nepominutelný dědic (§ 1642–1645)	1801

Oddíl 2. Vydědění (§ 1646–1649)	1804
Oddíl 3. Ochrana nepominutelného dědice (§ 1650–1653)	1808
Oddíl 4. Výpočet povinného dílu (§ 1654–1657)	1812
Oddíl 5. Započtení na povinný díl a na dědický podíl (§ 1658–1664)	1817
Díl 6. Právo některých osob na zaopatření (§ 1665–1669)	1822
Díl 7. Přechod pozůstalosti na dědice (§ 1670–1713)	1828
Oddíl 1. Nabytí dědictví (§ 1670–1676)	1828
Oddíl 2. Správa pozůstalosti a její soupis (§ 1677–1689)	1834
Oddíl 3. Potvrzení dědictví (§ 1690–1693)	1847
Oddíl 4. Rozdělení pozůstalosti (§ 1694–1700)	1853
Oddíl 5. Dluhy postihující dědice (§ 1701–1713)	1858
Díl 8. Zcizení dědictví (§ 1714–1720)	1868
Část čtvrtá. Relativní majetková práva (§ 1721–3014)	1875
Hlava I. Všeobecná ustanovení o závazcích (§ 1721–2054)	1875
Díl 1. Vznik závazků a jejich obsah (§ 1721–1723)	1875
Díl 2. Smlouva (§ 1724–1788)	1877
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 1724–1730)	1877
Oddíl 2. Uzavření smlouvy (§ 1731–1745)	1892
Oddíl 3. Obsah smlouvy (§ 1746–1755)	1921
Oddíl 4. Forma smlouvy (§ 1756–1758)	1943
Oddíl 5. Účinky smlouvy (§ 1759–1769)	1953
Oddíl 6. Zvláštní způsoby uzavírání smlouvy (§ 1770–1784)	1970
Oddíl 7. Smlouva o smlouvě budoucí (§ 1785–1788)	1984
Díl 3. Obsah závazků (§ 1789–1809)	1992
Díl 4. Ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných se spotřebitelem (§ 1810–1867)	2043
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 1810–1819)	2043
Oddíl 2. Uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory (§ 1820–1851)	2084
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 1820–1840)	2084
Pododdíl 2. Finanční služby (§ 1841–1851)	2130
Oddíl 3. Dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby (§ 1852–1867)	2142
Díl 5. Společné dluhy a pohledávky (§ 1868–1878)	2160
Díl 6. Změny závazků (§ 1879–1907)	2180
Oddíl 1. Změna v osobě věřitele nebo dlužníka (§ 1879–1900)	2180
Pododdíl 1. Změna v osobě věřitele (§ 1879–1887)	2180
Pododdíl 2. Změna v osobě dlužníka (§ 1888–1894)	2190
Pododdíl 3. Postoupení smlouvy (§ 1895–1900)	2208
Oddíl 2. Změny v obsahu závazků (§ 1901–1907)	2216
Díl 7. Zánik závazků (§ 1908–2009)	2229
Oddíl 1. Splnění (§ 1908–1980)	2229
Oddíl 2. Jiné způsoby zániku závazku (§ 1981–2009)	2332
Díl 8. Zajištění a utvrzení dluhů (§ 2010–2054)	2373
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 2010–2017)	2373
Oddíl 2. Zajištění dluhu (§ 2018–2047)	2382
Oddíl 3. Utvrzení dluhu (§ 2048–2054)	2414
Hlava II. Závazky z právních jednání (§ 2055–2893)	2443
Díl 1. Převedení věci do vlastnictví jiného (§ 2055–2188)	2443
Oddíl 1. Darování (§ 2055–2078)	2443
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2055–2065)	2443
Pododdíl 2. Zvláštní ustanovení o platnosti darování (§ 2066–2067)	2462
Pododdíl 3. Odvolání daru (§ 2068–2078)	2464
Oddíl 2. Koupě (§ 2079–2183)	2475
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2079–2084)	2475
Pododdíl 2. Koupě movité věci (§ 2085–2127)	2485
Pododdíl 3. Koupě nemovité věci (§ 2128–2131)	2525

Pododdíl 4. Vedlejší ujednání při kupní smlouvě (§ 2132–2157)	2528
Pododdíl 5. Zvláštní ustanovení o prodeji zboží spotřebiteli (§ 2158–2174)	2558
Pododdíl 6. Zvláštní ustanovení o koupi závodu (§ 2175–2183)	2576
Oddíl 3. Směna (§ 2184–2188)	2595
Díl 2. Přenechání věci k užití jinému (§ 2189–2400)	2599
Oddíl 1. Výprosa (§ 2189–2192)	2599
Oddíl 2. Výpůjčka (§ 2193–2200)	2603
Oddíl 3. Nájem (§ 2201–2331)	2608
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2201–2234)	2608
Pododdíl 2. Zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu (§ 2235–2301)	2644
Pododdíl 3. Zvláštní ustanovení o nájmu prostoru sloužícího podnikání (§ 2302–2315)	2699
Pododdíl 4. Zvláštní ustanovení o podnikatelském pronájmu věcí movitých (§ 2316–2320)	2717
Pododdíl 5. Zvláštní ustanovení o nájmu dopravního prostředku (§ 2321–2325)	2723
Pododdíl 6. Ubytování (§ 2326–2331)	2727
Oddíl 4. Pacht (§ 2332–2357)	2733
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2332–2344)	2733
Pododdíl 2. Zemědělský pacht (§ 2345–2348)	2748
Pododdíl 3. Pacht závodu (§ 2349–2357)	2751
Oddíl 5. Licence (§ 2358–2389)	2760
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2358–2370)	2760
Pododdíl 2. Zvláštní ustanovení pro licenci k předmětům chráněným autorským zákonem (§ 2371–2383)	2775
Pododdíl 3. Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou (§ 2384–2386)	2791
Pododdíl 4. Zvláštní ustanovení pro práva související s právem autorským a pro právo pořizovatele databáze (§ 2387–2389)	2793
Oddíl 6. Poskytování digitálního obsahu (§ 2389a–2389u)	2794
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2389a–2389f)	2794
Pododdíl 2. Zvláštní ustanovení o poskytování digitálního obsahu spotřebiteli (§ 2389g–2389s)	2800
Pododdíl 3. Společná ustanovení (§ 2389t–2389u)	2812
Oddíl 7. Zápůjčka (§ 2390–2394)	2815
Oddíl 8. Úvěr (§ 2395–2400)	2824
Díl 3. Pracovní poměr (§ 2401–2401)	2830
Díl 4. Závazky ze schovacích smluv (§ 2402–2429)	2836
Oddíl 1. Úschova (§ 2402–2414)	2836
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2402–2408)	2836
Pododdíl 2. Úschova cenného papíru (§ 2409–2414)	2841
Oddíl 2. Skladování (§ 2415–2429)	2846
Díl 5. Závazky ze smluv příkazního typu (§ 2430–2520)	2857
Oddíl 1. Příkaz (§ 2430–2444)	2857
Oddíl 2. Zprostředkování (§ 2445–2454)	2875
Oddíl 3. Komise (§ 2455–2470)	2886
Oddíl 4. Zasilatelství (§ 2471–2482)	2896
Oddíl 5. Obchodní zastoupení (§ 2483–2520)	2903
Díl 6. Zájezd (§ 2521–2549a)	2936
Díl 7. Závazky ze smluv o přepravě (§ 2550–2585)	2950
Oddíl 1. Přeprava osob a věcí (§ 2550–2581)	2950
Pododdíl 1. Přeprava osoby (§ 2550–2554)	2950
Pododdíl 2. Přeprava věci (§ 2555–2571)	2983
Pododdíl 3. Náložný list (§ 2572–2577)	2996
Pododdíl 4. Společná ustanovení o přepravě osob a věcí (§ 2578–2581)	3000
Oddíl 2. Provoz dopravního prostředku (§ 2582–2585)	3003
Díl 8. Dílo (§ 2586–2635)	3006

Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 2586–2619)	3006
Oddíl 2. Určení ceny podle rozpočtu (§ 2620–2622)	3055
Oddíl 3. Stavba jako předmět díla (§ 2623–2630)	3060
Oddíl 4. Dílo s nehmotným výsledkem (§ 2631–2635)	3067
Díl 9. Péče o zdraví (§ 2636–2651)	3070
Díl 10. Kontrolní činnost (§ 2652–2661)	3088
Díl 11. Závazky ze smlouvy o účtu, jednorázovém vkladu, akreditivu a inkasu (§ 2662–2700)	3094
Oddíl 1. Účet (§ 2662–2679)	3094
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2662–2668)	3094
Pododdíl 2. Platební účet (§ 2669–2669)	3099
Pododdíl 3. Jiný než platební účet (§ 2670–2675)	3100
Pododdíl 4. Vkladní knížka (§ 2676–2679)	3102
Oddíl 2. Jednorázový vklad (§ 2680–2681)	3105
Oddíl 3. Akreditiv (§ 2682–2693)	3106
Oddíl 4. Inkaso (§ 2694–2700)	3115
Díl 12. Závazky ze zaopatřovacích smluv (§ 2701–2715)	3119
Oddíl 1. Důchod (§ 2701–2706)	3119
Oddíl 2. Výměnek (§ 2707–2715)	3123
Díl 13. Společnost (§ 2716–2746)	3129
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 2716–2720)	3129
Oddíl 2. Práva a povinnosti společníků navzájem (§ 2721–2729)	3138
Oddíl 3. Správa společnosti (§ 2730–2735)	3145
Oddíl 4. Práva a povinnosti společníků k třetím osobám (§ 2736–2738)	3148
Oddíl 5. Zánik členství (§ 2739–2743)	3151
Oddíl 6. Zánik společnosti (§ 2744–2746)	3158
Díl 14. Tichá společnost (§ 2747–2755)	3160
Díl 15. Závazky z odvázných smluv (§ 2756–2883)	3170
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 2756–2757)	3170
Oddíl 2. Pojištění (§ 2758–2872)	3174
Pododdíl 1. Základní ustanovení (§ 2758–2810)	3174
Pododdíl 2. Škodové pojištění (§ 2811–2820)	3222
Pododdíl 3. Obnosové pojištění (§ 2821–2823)	3233
Pododdíl 4. Obecná ustanovení o pojištění osob (§ 2824–2832)	3234
Pododdíl 5. Životní pojištění (§ 2833–2843)	3242
Pododdíl 6. Úrazové pojištění (§ 2844–2846)	3249
Pododdíl 7. Pojištění pro případ nemoci (§ 2847–2848)	3252
Pododdíl 8. Pojištění majetku (§ 2849–2855)	3253
Pododdíl 9. Pojištění právní ochrany (§ 2856–2860)	3258
Pododdíl 10. Pojištění odpovědnosti (§ 2861–2867)	3261
Pododdíl 11. Pojištění úvěru nebo záruky (§ 2868–2870)	3267
Pododdíl 12. Pojištění finančních ztrát (§ 2871–2872)	3268
Oddíl 3. Sázka, hra a los (§ 2873–2883)	3270
Pododdíl 1. Sázka (§ 2873–2880)	3270
Pododdíl 2. Hra (§ 2881–2881)	3276
Pododdíl 3. Los (§ 2882–2882)	3277
Pododdíl 4. Společné ustanovení (§ 2883–2883)	3278
Díl 16. Závazky z právního jednání jedné osoby (§ 2884–2893)	3279
Oddíl 1. Veřejný příslib (§ 2884–2889)	3279
Pododdíl 1. Príslib odměny (§ 2884–2886)	3279
Pododdíl 2. Vypsání ceny (§ 2887–2889)	3283
Oddíl 2. Slib odškodnění (§ 2890–2893)	3283
Hlava III. Závazky z deliktů (§ 2894–2990)	3287
Díl 1. Náhrada majetkové a nemajetkové újmy (§ 2894–2971)	3287
Oddíl 1. Základní ustanovení (§ 2894–2908)	3287
Oddíl 2. Povinnost nahradit škodu (§ 2909–2950)	3311
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2909–2919)	3311

Pododdíl 2. Zvláštní ustanovení (§ 2920–2950)	3336
Oddíl 3. Způsob a rozsah náhrady (§ 2951–2971)	3399
Pododdíl 1. Obecná ustanovení (§ 2951–2955)	3399
Pododdíl 2. Náhrada při újmě na přirozených právech člověka (§ 2956–2968)	3413
Pododdíl 3. Zvláštní ustanovení (§ 2969–2971)	3436
Díl 2. Zneužití a omezení soutěže (§ 2972–2990)	3442
Oddíl 1. Obecná ustanovení (§ 2972–2975)	3442
Oddíl 2. Nekalá soutěž (§ 2976–2990)	3448
Hlava IV. Závazky z jiných právních důvodů (§ 2991–3014)	3488
Díl 1. Bezdůvodné obohacení (§ 2991–3005)	3488
Díl 2. Nepřikázané jednatelství a upotřebení cizí věci k prospěchu jiného (§ 3006–3014)	3510
Oddíl 1. Nepřikázané jednatelství (§ 3006–3011)	3510
Oddíl 2. Upotřebení cizí věci k prospěchu jiného (§ 3012–3014)	3514
Část pátá. Ustanovení společná, přechodná a závěrečná (§ 3015–3081)	3517
Hlava I. Ustanovení společná (§ 3015–3027)	3517
Hlava II. Ustanovení přechodná a závěrečná (§ 3028–3081)	3531
Díl 1. Přechodná ustanovení (§ 3028–3079)	3531
Oddíl 1. Všeobecná ustanovení (§ 3028–3035)	3531
Oddíl 2. Lhůty a doby (§ 3036–3037)	3543
Oddíl 3. Majetkové právo manželské (§ 3038–3040)	3544
Oddíl 4. Právnícké osoby (§ 3041–3053)	3548
Oddíl 5. Věcná práva (§ 3054–3068)	3557
Oddíl 6. Dědické právo (§ 3069–3072)	3577
Oddíl 7. Závazková práva (§ 3073–3079)	3578
Díl 2. Závěrečná ustanovení (§ 3080–3081)	3586

487 [Postavení opatrovníka] (1) Pro práva a povinnosti opatrovníka právnické osoby platí obdobně ustanovení o právech a povinnostech člena statutárního orgánu. Působnost opatrovníka se přiměřeně řídí ustanoveními o působnosti statutárního orgánu.

(2) Soud opatrovníku uloží, aby s odbornou péčí usiloval o řádné obnovení činnosti statutárního orgánu právnické osoby; je-li toho třeba, soud působnost opatrovníka dále vymezí s přihlédnutím k působnosti dalších orgánů právnické osoby, popřípadě i k právům společníků.

I. Práva a povinnosti opatrovníka

1. „**Platí obdobně ustanovení**“. Nahrazuje-li opatrovník činnost statutárního orgánu [jak ve vnější (oprávnění zastupovat navenek), tak vnitřní (zejm. obchodní vedení)], je víceméně logické, že rozsah jeho práv a povinností se bude odvíjet od postavení člena statutárního orgánu konkrétní PO; pro jejich rozsah tak bude určující nejen ObčZ, resp. ZOK, popř. zvláštní zákon, dle kterého byla PO zřízena, ale i ZPJ (§ 151 odst. 1). Primárně určujícím pro rozsah jeho práv a povinností však bude samotné rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka, přistoupí-li soud k jejich vymezení (§ 463 odst. 1); vyloučena není ani úprava založená (následným) rozhodnutím (opatrovnického) soudu vydaným za trvání opatrovnickví. Maximální limity pro rozhodnutí soudu jsou určovány působností jiných orgánů PO (odst. 2 věta za středníkem).

2. **Obecná ustanovení o zastoupení**. Současně nelze opomenout práva a povinnosti stanovené opatrovníkům obecnými ustanoveními o zastoupení (§ 436–440), zejména povinnost jednat samostatně, a obecnými ustanoveními o opatrovnickví (§ 457–464). Jde tak především o oprávnění opatrovníka ve vztahu ke jmění PO v rozsahu jeho *běžné správy* (k pojmu viz DZ k § 461, jinak též 461 1–5). Samotná správa jmění u opatrovníka PO plyne z působnosti statutárního orgánu, přičemž z povahy opatrovnickví a způsobu, jakým je opatrovník do PO instalován, nepřipouštíme (výkladově zřejmě přípustnou) specialitu § 487 odst. 1 k § 461; jeho neomezený rozsah správy (nakládání s majetkem i mimo běžnou správu) jako u statutárního orgánu bez ingerence soudu nelze dle našeho názoru připustit. V souvislosti s tím bude podstatné i právo opatrovníka na *odměnu* (§ 462 a komentář k němu). O přiznání odměny na účet PO (opatrovance) rozhoduje soud; odměnu soud nehradí zřejmě ani v případech, že majetek PO k její úhradě nedostačuje, neboť ÚrProd se na opatrovníka PO nevztahuje, a ani z *analogického* použití § 11 ÚrProd (oproti jeho § 9 odst. 3) tak nelze dovodit, přičemž ObčZ, popř. jiný předpis tuto povinnost státu nezakládá (jde o stejnou situaci jako u opatrovníka člověka). K následkům být jen hrožícího rozporu v zájmech opatrovníka a opatrovance (PO) viz 437 2–5, 9. K substituci zástupčího oprávnění opatrovníka viz 438 6 a k jeho překročení viz 440 2 an.

3. „**S odbornou péčí usiloval**“. Leges III 487 3 důvodně poukazuje na rozdílný standard péče oproti členovi voleného orgánu (§ 159 odst. 1). Lze zcela souhlasit s tím, že odůvodnění vyššího standardu, tedy požadavek odborné péče (založené oproti péči řádného hospodáře navíc na předpokladu kompetentnosti a kvalifikace) pro *celý rozsah výkonu funkce* opatrovníka, má své opodstatnění ve způsobu, jakým byl opatrovník oproti členům statutárního orgánu do PO dosazen, neboť vytváří pro PO, resp. její ekonomické vlastníky neovlivnitelnou míru rizika vzniku újmy z jednání opatrovníka; takový závěr podporuje i samotná sktruktura normy v odst. 2 věta za středníkem upravující *obecně* rozsah působnosti opatrovníka.

4. **Procesní jednání**. Oprávnění hmotněprávního opatrovníka jednat za PO před soudem se odvíjí od § 21 odst. 2 OSŘ.

II. Působnost opatrovníka

1. „**Přiměřeně řídí ustanoveními**“. ObčZ v souvislosti se základní povinností opatrovníka v odst. 2, jejíž vyjádření by mělo být v zásadě pravidelnou součástí výroku soudu o jmenování opatrovníka, poukazuje na skutečnost, že základem činnosti opatrovníka by mělo být činit kroky směřující k „*řádnému obnovení činnosti statutárního orgánu PO*“; řádným obnovením činnosti bude zejména ustavení statutárního orgánu tak, aby PO byla schopna jednat. Působnost opatrovníka tak sice vychází z působnosti členů statutárního orgánu stanovené zákonem či zakladatelským právním jednáním (§ 163 a 164), rozhodovat a jednat by však opatrovník měl být oprávněn za současného výkonu běžné správy jmění jen v záležitostech, které svým účelem směřují k odstranění důvodu, pro který byl v konkrétní věci soudem ustaven, popř. záležitostech, které z hlediska ochrany zájmů PO nesnesou odkladu (§ 457). Byť výkon funkce opatrovníka dočasně nahrazuje činnost statutárního orgánu, nejsou tím vyloučeny účinky důvodů pro zrušení PO dle § 172 odst. 1 písm. c).

2. „**Je-li toho třeba, soud působnost opatrovníka dále vymezí**“. Protože důvody pro jmenování opatrovníka v konkrétní věci mohou mít svůj původ mimo působnost statutárního orgánu (typicky

v nejvyšším orgánu PO, který není schopen obnovit řádnou činnost statutárního orgánu sám), může soud (a měl by, je-li to potřeba k naplnění účelu opatrovnictví) v těchto případech oproti zákonu či zakladatelskému právnímu jednání rozšířit působnost opatrovníka (vymezit jeho oprávnění) i na úkor působnosti jiného orgánu PO, popř. i práv samotných společníků. K povinnosti soudu vymezit ve výroku rozhodnutí působnost kolizního opatrovníka uvedením záležitostí PO, které nemohou řešit (při nichž nemohou PO zastupovat) členové statutárního orgánu pro trvající střet zájmů, viz NS 27 Cdo 1382/2019.

- 7 **3. Působnost orgánů PO po dobu opatrovnictví.** Z účelu opatrovnictví (zástupce PO, nikoliv člena statutárního orgánu) a z působnosti opatrovníka [přebírá působnost (celého) statutárního orgánu, nikoliv (jen) jeho člena] plyne, že po dobu trvání opatrovnictví je působnost (vnější i vnitřní) členů statutárního orgánu, jsou-li ustaveni, ze zákona zcela *sistována*; to neplatí v rozsahu, ve kterém byla působnost opatrovníka (výslovně) omezena rozhodnutím soudu, nebo v rozsahu jednání za PO, na něž se nevztahuje kolize zájmů, byl-li opatrovník jmenován z důvodu § 165 odst. 2. Opatrovník nahrazuje činnost statutárního orgánu jako celku, a proto jeho společné jednání s ustaveným členem statutárního orgánu, který nemůže jednat samostatně, je dle našeho názoru z povahy zastoupení vyloučeno. Bude-li přesto takový člen statutárního orgánu za PO právně jednat, posoudí se účinky takového jednání dle pravidel *excesu* uvedených v § 440; právní jednání PO tak bude neúčinné, nikoliv z tohoto důvodu neplatné (NS 29 Odo 914/2004). Působnost ostatních orgánů PO, popř. jejich členů může být omezena pouze rozhodnutím opatrovnického soudu v souvislosti s vymezením působnosti opatrovníka (487 6).

III. Výkon funkce opatrovníkem

- 8 **1. Odpovědnost opatrovníka.** Opatrovník je odpovědný za řádný výkon funkce, nikoliv za jeho výsledek (NS 29 Cdo 2363/2011).
- 9 **2. Kontrola opatrovníka.** Oproti opatrovnictví člověka ObčZ neupravuje zvláštní orgán, v jehož působnosti je kontrola nad činností opatrovníka PO (§ 472 an.), a ani explicitně neukládá opatrovníkovi povinnost vyúčtování správy jmění (§ 485). Je to logické, neboť kontrolní působnost má u PO její kontrolní orgán, je-li zřízen, popř. její členové; jejich působnost se ustanovením opatrovníka ze zákona nepozastavuje. Zakročit v rámci své působnosti proti činnosti opatrovníka však nemohou, ale musí se obrátit na opatrovnický soud. Z ObčZ povinnosti soudu (pravidelně) kontroly nad činností opatrovníka dovodit nelze; projevem kontroly činnosti opatrovníka ze strany soudu je pouze možnost jeho odvolání i bez návrhu tehdy, dozví-li se o porušení povinností z jeho strany (§ 463 odst. 2).

488 [Zvolená osoba opatrovníka] Určuje-li zakladatelské právní jednání, že má být právnické osobě jako opatrovník jmenována určitá osoba, soud takovou osobu opatrovníkem jmenuje, pokud je k tomu způsobilá a souhlasí se jmenováním.

- 1 Ustanovení zakládá *imperativ* pro soud při volbě osoby opatrovníka respektovat vůli zakladatelů PO či jejich ekonomických vlastníků vyjádřenou tímto směrem v zakladatelském právním jednání (k pojmu viz § 125); bude-li vůle vyjádřena jinou formou a soud bude v době rozhodnutí známa, může k ní a, nemá-li vážný důvod volit jinak, měl by přihlédnout. Vázanost návrhem na jmenování opatrovníka co do osoby opatrovníka tak bude dána jen za podmínek komentovaného ustanovení (§ 26 za použití § 13 odst. 1 a § 85 an. ZŘS); předpoklady pro výkon funkce opatrovníka (486 7) musí *určená* osoba splňovat v době rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníkem (§ 154 odst. 1 za použití § 167 odst. 2 OSŘ s přihlédnutím k § 1 odst. 2 ZŘS). Není vyloučeno, že *určeno* bude více osob vedle sebe či postupně pro případ, že osoba v předchozím pořadí se z objektivních či subjektivních důvodů funkce nemůže ujmout; respekt soudu k vůli projevené v zakladatelském právním jednání je i zde namístě. Pokud takto určená osoba bude nezpůsobilá k výkonu funkce opatrovníka nebo se svým jmenováním souhlasit nebude, soud jmenuje opatrovníkem osobu podle § 486 odst. 2. K následkům odvolání souhlasu se jmenováním srov. VS Praha VSPH 6 Cmo 221/2021.

Hlava IV. Věci a jejich rozdělení

Díl 1. Všeobecná ustanovení

489 [Pojem věci v právním smyslu] Věc v právním slova smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

I. Pojem věci

1. Věc jako předmět. Věc je v soukromém právu předmětem, ke kterému mohou vznikat majetková práva absolutní (věcná práva) a jichž se mohou týkat majetková práva relativní. Předmětem vlastnického práva je věc jako celek (srov. § 505 an.); není možné zcizit, zastavit ani zatížit reálným břemenem pouhou část či součást věci. Naproti tomu služebnost sice vzniká k určité věci, ale může být omezená co do rozsahu (bližší komentář k § 1258) a relativní majetková práva se obecně mohou týkat i jen části věci (srov. § 2202 odst. 1 větu druhou).

2. Proměnlivost. Množina entit, které jsou věcí v právním smyslu, se v čase proměňuje. Otázka, zda je něco věcí, závisí na rozvoji lidského poznání a na technických možnostech společnosti (Leges III 489 3). Věcí se entita stane, pokud splní níže uvedené podmínky užitečnosti a ovladatelnosti. Nově se věcmi mohou stát předměty, které dosud lidstvo neznalo (nově vynalezená technická zařízení, nové léky apod.) anebo je nepovažovalo za užitečné, anebo entity, které dosud lidstvo nebylo schopno ovládat tak, aby přinášely zamýšlený užitek.

3. Široké pojetí věci. ObčZ přináší široké pojetí věci, tj. za věci v právním smyslu považuje hmotné předměty i nehmotné entity, včetně majetkových práv. Takto široké vymezení pojmu věc s sebou přináší problém, že na ne všechny druhy věcí lze uplatňovat veškerá pravidla týkající se věcných práv (Leges III 489 7). Podrobnější rozbor problematických aspektů širokého pojetí věci obsahuje Leges III 489 8–27.

4. Věcí v právním smyslu mohou být jednak předměty, které existují v reálném světě (auto, svetr, rohlik), a dále i entity, které fyzickou existenci v reálném světě postrádají (know-how, pohledávka; bližší 979 14). Naopak některé předměty, které reálně existují, věcí v právním smyslu nebudou, a to buď z toho důvodu, že je z kategorie věcí zákon explicitně vylučuje (část lidského těla s výjimkou podle § 112, živé zvíře), anebo proto, že postrádají definiční znaky užitečnosti a ovladatelnosti (nevyužitelný odpad, déšť, atmosférická elektřina). Některé reálně existující předměty nejsou samostatnou věcí, ale součástí jiné věci (např. stavba je součástí pozemku). Věcí v právním smyslu není smlouva (496 7) nebo právní jednání (Spáčil a kol. 2018 s. 12); práva plynoucí ze smlouvy nebo jiného právního jednání však již věcí být mohou.

II. Definiční znaky věci

1. Rozdílnost od osoby. Věc jako předmět právních vztahů (právní objekt) se odlišuje od osob jakožto subjektů práv. Věcí tedy nemůže být člověk sám o sobě (viz též čl. 1 a 5 LPS a čl. 2–5 EÚLP), od člověka neoddelitelné osobnostní statky jako lidské jméno (§ 77), důstojnost, soukromí, čest, projevy osobní povahy a další všeobecné osobnostní statky (§ 81), lidské tělo ani od něj oddělené části (§ 493, výjimka viz § 112). Smlouva, jejíž plnění by zahrnovalo člověka, část lidského těla (s výjimkou podle § 112) či osobnostní statky, by byla pouze zdánlivá. Pokud však v návaznosti na porušení osobnostního práva vznikne pohledávka na peněžité zadostiučinění, taková pohledávka již věcí bude (Spáčil a kol. 2018 s. 12). Věcí není ani sama PO; např. nelze vlastnit obchodní společnost, možná je pouze majetková účast v takové společnosti (Leges III 489 33). Věcí však jsou nehmotné statky, které nejsou neoddelitelně spojeny s osobností člověka (§ 496 odst. 2), např. ochranná známka, obchodní tajemství (§ 504), patent, know-how, obchodní podíl (NS 29 Odo 1216/2005 = Rc 50/2008).

2. „Slouží potřebě lidí“. **a. Užitečnost.** Věc slouží k dosahování cílů subjektů práva (Beck I 489 5), musí proto být užitečná a musí být objektivně schopna uspokojovat potřeby lidí. Potřeby lidí je nutné vykládat široce; potřeby mohou být ekonomické, biologické, emocionální, estetické, kulturní, technické, volnočasové atd. Užitečnost věci a schopnost uspokojovat potřeby lidí nejsou vnitřní vlastností věci, ale naopak jde o vlastnost, kterou daná věc má v očích člověka. Z toho plyne, že užitečnost je subjektivní a individuální; věc, kterou jedna osoba považuje za zcela neužitečnou, může uspokojit potřeby jiné osoby. Např. co jedna osoba považuje za odpad, může osoba jiná využít k recyklaci (srov. Beck I 489 5; opačně Leges III 489 36). Užitečnost se také může měnit v čase a v místě. S rozvojem lidského poznání mohou dříve neužitečné či nepoznané entity nabývat v očích lidí užitečnosti, a tím se stát věcí

v právním smyslu (srov. *Stuna, Švestka 2011* s. 371). Věci v právním smyslu nemůže být dluh, protože neslouží potřebě osoby, která dluh má (*Spáčil a kol. 2018* s. 12; srov. též 495 5).

- 7 **b. Ovladatelnost.** Užitečná může být pouze taková věc, která je člověkem ovladatelná. Předměty či energie, které nelze ovládat, nejsou objektivně způsobily k užívání a naplňování cílů člověka, a proto nemohou být věci v právním smyslu.

III. Negativní vymezení

- 8 **1. Statek spjatý s osobou.** Věci v právním smyslu není entita, která je těsně spjatá s člověkem anebo od osoby neoddělitelná (např. projevy osobní povahy, čest, důstojnost). Stejně tak věci nejsou částí lidského těla, byť byly od těla fyzicky odděleny (viz § 493); výjimkou jsou vlasy nebo podobné části lidského těla, které lze oddělit bezbolestně a které se samy regenerují (§ 112). Věci nejsou ani vnější znaky osob, např. název PO (§ 132) nebo jméno člověka (§ 77).
- 9 **2. Součást věci.** Statek, který je součástí věci a který nelze od věci oddělit, aniž by se věc znehodnotila (§ 491, § 505–509), nemůže být bez dalšího samostatným předmětem právních vztahů. Např. předmětem převodu vlastnictví může být pouze věc, která je z právního hlediska samostatná (NS 4 Cz 18/92); charakter samostatné věci má třeba ideální podíl na spoluvlastnictví (NS 26 Cdo 2864/2000). Věci v právním smyslu je příslušenství (§ 510–513), přičemž sdílí právní osud hlavní věci (§ 510 odst. 2).
- 10 **3. Živá zvířata** nejsou podle § 494 věci v právním smyslu, nejsou však ani subjektem práv; lze je považovat za speciální kategorii předmětů majetkových práv. Na právní vztahy, jejichž předmětem je zvíře, se použijí ustanovení o věcech přiměřeně v takovém rozsahu, který neodporuje povaze živého tvora. Např. lze nabýt vlastnické právo ke zvířeti smlouvou, nálezem či přivlastněním.
- 11 **4. Neovladatelné předměty či energie.** Věci nemohou být předměty, které nemohou uspokojovat lidské potřeby z toho důvodu, že je nelze objektivně ovládat. Příkladem jsou objekty, které se nachází zcela mimo sféru dosahu lidstva (kosmická tělesa), anebo neovladatelné přírodní síly (déšť, vítr, elektřina v atmosféře, magnetické vlnění). Tyto předměty se však mohou proměnit ve věc v právním smyslu v momentě, kdy je člověk schopen je ovládat, např. dešťová voda v kádi, elektrická energie v distribuční soustavě (NS Ob II 880/22). Za neovladatelné síly je třeba považovat i vědecky nepodložené druhy energií, jako jsou vnitřní energie, astrální energie, energie lásky apod.

IV. Dělení věcí do kategorií

- 12 **1. Věci hmotné a nehmotné** (§ 496).
- 13 **2. Věci movité a nemovité** (§ 498).
- 14 **3. Věci zužitovatelné a nezužitovatelné** (§ 500).
- 15 **4. Věci zastupitelné a nezastupitelné** (§ 499).
- 16 **5. Věci genericky určené a věci individuálně určené.** Toto dělení má souvislost s předchozím dělením (někdy se v literatuře obě dělení překrývají). Zatímco zastupitelnost je charakteristika věci vyplývající z obvyklého hospodářského styku, druhové či individuální určení věci se odvíjí od smluvního ujednání. Pokud si strany dohodnou, že předmětem smlouvy je dodání blíže neurčeného exempláře konkrétní knihy, půjde o druhové určení. Pokud však bude předmětem konkrétní kniha s věnováním, půjde o individuálně určenou věc.
- 17 **6. Věci dělitelné a nedělitelné.** Dělitelné věci lze rozdělit, aniž by se tím zcela znehodnotily nebo pozbyly svou ekonomickou funkci (není však rozhodné, zda se tím sníží jejich tržní hodnota). Rozdělení na dělitelné a nedělitelné věci má význam např. ve vztahu k plnění závazků (§ 1869–1871) nebo při oddělení ze spoluvlastnictví a vypořádání spoluvlastnictví (§ 1140, 1142, 1144). Dělitelnost může být reálná (vzniknou tak nové samostatné věci) anebo ideální (např. při úpravě spoluvlastnictví). Dělitelné mohou být i nehmotné statky (viz např. spoluvlastnictví průmyslového vzoru podle § 33 PrůmVz).
- 18 **7. Věci peněží ocenitelné a neocenitelné.** ObčZ toto dělení explicitně neobsahuje (na rozdíl od § 291 OZO), avšak s cenou věci spojuje různé právní účinky (§ 1056, 1074, § 1350 odst. 2 aj.). Každá věc musí mít nějakou hodnotu, která vyjadřuje její užitečnost pro člověka; předmět bez hodnoty by nemohl být věcí v právním smyslu (srov. *Eliáš 2007b* s. 122). U některých věcí však není možné hodnotu vyčíslit v penězích, např. písemnosti osobní povahy (§ 86) nebo veřejné statky (§ 490). Neocenitelnou věcí může být věc nalezená, která má hodnotu jen pro vlastníka nebo toho, kdo ji ztratil (§ 1056 odst. 2). Některé vzácné věci (např. české korunovační klenoty) mohou mít nevyčíslitelnou hodnotu, jejich cenu je však možné stanovit znalecky (viz *Eliáš 2007b* s. 122).

- 8. Věci zapisované do veřejného seznamu a věci nezapisované.** Určité kategorie věcí se podle zvláštních zákonů zapisují do veřejných seznamů (veřejně přístupných evidencí), jako je zejm. KN (blíže 980 6 an.). Na takové věci se pak vztahují zvláštní pravidla, např. kupující se stává vlastníkem pozemku až účinností vkladu do KN (§ 1102, § 10 KatZ, viz též NS 30 Cdo 1408/2017). Odlišný je rovněž režim nabytí věcného práva od neoprávněného (u věcí zapsaných podle § 984 an., u věcí nezapsaných podle § 1109 an.). 19
- 9. Věci obchodovatelné a věci z právního obchodu vyloučené.** Speciální zákon může dle čl. 11 odst. 2 LPS stanovit, které věci mohou být pouze ve vlastnictví státu, obce nebo určených PO; takové věci jsou vyloučené z právního obchodu. Např. tzv. výhradní ložiska podle § 5 HorZ nebo dálnice a silnice 1. třídy jsou předmětem vlastnictví ČR. 20
- 10. Další kategorie.** Kromě výše uvedeného existují další kategorie věcí, např. věc ničí (§ 1045 odst. 1) nebo věc budoucí (§ 2083). Zákon jako speciální kategorie věcí jmenuje hromadnou věc (§ 501), obchodní závod (§ 502), pobočku (§ 503) a obchodní tajemství (§ 504). 21

490 [Veřejný statek] Věc určená k obecnému užívání je veřejný statek.

I. Pojem veřejného statku

- 1. Veřejný statek** je speciální kategorií věci. Veřejným statkem bude zpravidla nemovitost. Za určitých podmínek jím však může být i věc movitá (NSS 5 As 62/2008). Lze uvažovat o tom, že veřejným statkem bude i tzv. volné autorské dílo (§ 28 odst. 1 AutZ). V případě veřejného statku jde o propojení soukromoprávního vztahu (vlastnictví) s veřejnoprávním režimem obecného užívání (blíže viz *Mácha 2016 s. 582*). 1
- 2. „Určená k obecnému užívání“.** Právní povahu veřejného statku určuje jeho účel, kterým je obecné užívání, přičemž není rozhodné, zda je tak statek skutečně užíván (Leges III 490 8). 2
- 3. Obecné užívání.** a. **Definičním znakem** obecného užívání je skutečnost, že užívání uživatelem nevyklučuje užívání ostatními. Okruh oprávněných uživatelů není uzavřený; subjektem užívání je kdokoli, kdo může věc užívat obvyklým způsobem. Obecné užívání je bezplatné, někdy však může být spojené s určitou veřejnoprávní platbou, např. mýtné na dálnicích (Leges III 490 19). 3
- b. Vznik obecného užívání.** Obecné užívání může vznikat přímo ze zákona (NSS 6 Ans 2/2007), případně může vyplývat z různých veřejnoprávních omezení (např. § 19 PozKom). Obsah obecného užívání nemusí být stanoven žádným právním předpisem, v takovém případě však musí jít o obvyklé užívání vzhledem k povaze statku, zároveň užívání musí být přiměřené stavu statku (*Hendrych a kol. 2009 s. 327*; srov. též Pl. ÚS 21/02). Věc se však může stát veřejným statkem i na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci anebo z vůle vlastníka (NS 22 Cdo 2191/2002) či z vůle zůstavitele. Věc v soukromém vlastnictví se nemůže stát veřejným statkem bez (alespoň konkludentního) souhlasu vlastníka (II. ÚS 268/06, NSS 1 As 32/2012-42). Zvláštní kategorií jsou veřejné cesty užívané od nepaměti (NSS 1 As 32/2012-42). Výslovný či konkludentní souhlas vlastníka musí být dán ve vztahu k veřejnosti, tedy neomezenému okruhu osob (NS 22 Cdo 616/2017). Je-li bez souhlasu vlastníka zřízena pozemní komunikace, která by jinak byla účelovou komunikací (pro shrnutí pojmu účelová komunikace viz NS 28 Cdo 5587/2017), může se vlastník pozemku domáhat ochrany negatorní žalobou podle § 1042 (NS 22 Cdo 5562/2015). Jakmile je však se souhlasem vlastníka účelová komunikace zřízena, vlastník nemůže jednostranným vyhlášením zamezit jejímu obecnému užívání (NS 22 Cdo 1868/2000). 4
- c. Povaha obecného užívání.** Obecné užívání má veřejnoprávní povahu (NS 22 Cdo 1868/2000), na konkrétní užití věci určené k veřejnému užívání nemá vliv projev vůle vlastníka (*Hendrych a kol. 2009 s. 375*). Vznikne-li účelová komunikace, její právní status je závazný i pro budoucí majitele pozemku (NS 22 Cdo 5213/2009). Otázka subjektivního práva na obecné užívání není v judikatuře ani doktríně spolehlivě vyřešena. Podle starší judikatury účast na obecném užívání veřejného statku není subjektivním právem (Boh. A 1029), současný NSS uznal veřejné subjektivní právo na používání cesty z důvodu naléhavé komunikační potřeby (NSS 6 Ans 2/2007, 6 As 213/2015-14). 5

Obecné užívání nezakládá držbu (§ 987), a tudíž nemůže vést k vydržení nemovitosti (NS 22 Cdo 612/2019).

- d. Způsob obecného užívání** vychází z účelu a povahy konkrétního veřejného statku. V některých případech způsob užívání stanoví přímo zákon (LesZ, ProvPoz), někdy způsob užívání plyne přímo z charakteru veřejného statku (např. běžné užívání parků a veřejné zeleně). 6

- 7 **e. Subjekty obecného užívání.** Veřejný statek může užívat každý, kdo je toho fakticky schopen (viz *Hendrych a kol. 2009* s. 335), popř. každý, kdo splní zákonné podmínky pro konkrétní způsob užívání. Např. pouze držitel příslušného řidičského oprávnění může používat pozemní komunikace k jízdě motorovým vozidlem (§ 3 odst. 3 a § 80 an. ProvPoz).
- 8 **4. Vlastnictví veřejného statku. a. Vlastníkem** některých veřejných statků (např. dálnic a silnic 1. třídy) může být pouze stát (čl. 11 odst. 2 LPS), v jiných případech vlastníkem může být i soukromá osoba (Pl. ÚS 21/02). Veřejný statek ani vlastníka nemusí mít (např. povrchové a podzemní vody podle § 3 odst. 1 VodZ). Restituce pozemku, který je veřejným statkem, podle MajVyrC není možná, pokud by se ani po případném převodu pozemku nedala očekávat změna jeho účelového určení (NS 28 Cdo 349/217).
- 9 **b. Projev vůle vlastníka** nemá na užívání vliv (NS 22 Cdo 2191/2002); obecné užívání představuje omezení vlastnického práva, které vlastník musí strpět (NS 22 Cdo 4955/2015). Pokud se stane jednou cesta veřejným statkem (je-li věnována obecnému užívání), nemůže být předmětem soukromoprávní dispozice vlastníka (NS 22 Cdo 2191/2002).

II. Příklady veřejných statků

- 10 **1. Veřejná prostranství** jsou typickým veřejným statkem, např. parky a veřejná zeleň [§ 2 odst. 1 písm. e) StavZ], dále náměstí, ulice, tržiště, chodníky (§ 34 OZř). Vlastník pozemku, který je využíván jako veřejné prostranství, se vůči obci může domáhat vydání BO jako náhrady za užívání pozemku (NS 33 Odo 1064/2005).
- 11 **2. Les** je určen k obecnému užívání podle LesZ; každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou, na zemi ležící klest (§ 19 odst. 1 LesZ). Sbíráním plodů a klesti tedy nevzniká BO (viz *Mácha 2015* s. 363).
- 12 **3. Povrchové vody.** Každý má právo bez povolení vodoprávního úřadu odebírat povrchové vody nebo s nimi jinak nakládat pro vlastní potřebu, není-li k tomu třeba zvláštního technického zařízení, dále je možné také zachycování povrchových vod pomocí jednoduchých zařízení na pozemcích či stavbách při ochraně před škodlivými účinky povrchových vod (§ 6 odst. 1 VodZ). Obecným užíváním je i plavba po povrchových vodách (§ 7 VodZ). Ust. § 490 poněkud naráží na definici vod (§ 3 odst. 1 VodZ), podle které povrchové a podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví a nejsou ani součástí, ani příslušenstvím pozemku; zároveň však jde o veřejný statek, který je dle § 490 věcí. Uvedené se netýká vod, které jsou vyhrazenými nerosty, přírodními léčivými zdroji a zdroji přírodních minerálních vod, o nichž bylo vydáno osvědčení podle LázZ. Pod obecné nakládání s povrchovými vodami však nelze podřadit práce rozšiřující či prohlubující koryto řeky či potoka (NS 22 Cdo 1696/2016).
- 13 **4. Pozemní komunikace.** Do skupiny veřejných statků lze zařadit pozemní komunikace (§ 19 PozKom). V mezích stanovených ProvPoz má právo užívat pozemní komunikace každý, a to obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou dané pozemní komunikace určeny (*Hendrych a kol. 2009* s. 337). Vedle nezbytného souhlasu vlastníka je podmínkou veřejného užívání soukromého pozemku též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby (II. ÚS 268/06). Při zjišťování existence veřejně přístupné účelové komunikace ve smyslu PozKom je nezbytné posoudit splnění podmínky nutnosti komunikační potřeby i v případě, že právní předchůdce vlastníka komunikace souhlasil s jejím veřejným užíváním (NSS 5 As 140/2014-85 = 3571/2017 Sb. NSS). Došlo-li v době nesvobody k faktickému či právnímu zániku veřejně přístupné účelové komunikace, může dojít k jejímu „obživnutí“, jestliže v přiměřené době po navrácení pozemků původním vlastníkům dojde k obnovení komunikace a komunikace je nadále nezbytná (KS Praha 48 A 7/2015-140 = 3440/2016 Sb. NSS).
- 14 **5. Jeskyně.** Užívání jeskyní umožňuje § 10 odst. 1 OchPřKr. Jeskyně je podzemní prostor vzniklý působením přírodních sil. Užívání jeskyní je omezeno zákazem jejich ničení, poškozování a úpravy.
- 15 **6. Chráněné oblasti.** Podle OchPřKr je umožněno užívání národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek (přírodní útvary menší rozlohy, zejm. geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým významem).
- 16 **7. Krajina.** Dále je možné užívání krajiny [část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky, § 3 odst. 1 písm. m) OchPřKr], a to umožněním přístupu do ní veřejně přístupnými účelovými komunikacemi, stezkami a pěšinami, zakotvením práva každého na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví státu, i v případě, kdy jsou pronajaty obcím či PO. V případech, kdy nejde zároveň o pozemky, které jsou zastavěné, o pozemky